

PROJEKT

REAKCJA EUROPEJSKICH ROLNIKÓW I SPÓŁDZIELNI ROLNICZYCH NA NOWE PRAWO ZDROWIA ZWIERZĄT

GLÓWNE PRZESŁANIE

Copa-Cogeca:

- pragnie podkreślić, że wzrost zapotrzebowania na żywność na świecie, ograniczone zasoby naturalne, skutki zmian klimatu, większy przepływ dóbr i osób na świecie oraz pojawianie się i rozprzestrzenianie nowych chorób to tylko niektóre z wyzwań, przed którymi staje unijny sektor produkcji zwierzęcej. Utrzymanie dobrych warunków zdrowia i dobrostanu zwierząt w Europie oraz zagwarantowanie konkurencyjności sektora produkcji zwierzęcej leży w interesie całego społeczeństwa.
- brała aktywny udział w przeglądzie wspólnotowego prawa zdrowia zwierząt, gdyż rolnicy i spółdzielnie rolnicze znajdują się w jego centrum. Rolnicy odgrywają kluczową rolę, regularnie monitorując zdrowie zwierząt, którymi się zajmują oraz jak najszybciej podejmując potrzebne działania.
- popiera cel Komisji polegający na uproszczeniu i wyjaśnieniu aktualnie obowiązujących przepisów w zakresie zdrowia zwierząt z zamiarem utworzenia podstaw prawnych opartych na zapobieganiu przy równoczesnym tworzeniu zachęt dla podmiotów prywatnych i organów właściwych.
- zawsze podkreślała, że należy usprawnić komunikację z kluczowymi stronami zainteresowanymi, w tym z opinią publiczną, a także zagwarantować, że nasi partnerzy z krajów trzecich będą stosować się do tych samych norm zdrowia zwierząt co UE. Choroby nie zatrzymują się na granicach. Należy zwiększyć harmonizację i zrozumienie oraz interpretację zasad zdrowia zwierząt na szczeblu międzynarodowym w ramach Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE), zwłaszcza w kontekście szczepionek i stref wolnych od choroby. Naszym zdaniem UE powinna dążyć do przyjęcia jej norm na szczeblu międzynarodowym oraz zapobiegać stosowaniu nieuczciwych instrumentów zakłócających handel przez kraje trzecie (np. jak w przypadku wirusa Schmallerberg).
- zawsze przypominała jak ważne jest utrzymanie systemu interwencji publicznej i wsparcia, na których można polegać, aby sektor produkcji zwierzęcej w UE był ożywiony i produktywny. Należy wzmocnić fundusz weterynaryjny UE poprzez przyznanie mu odpowiednich funduszy.
- popiera wprowadzenie podstawowych instrumentów bioasekuracji w gospodarstwie. Należy jednak pamiętać, że zapobieganie chorobom wykracza poza zakres odpowiedzialności rolników (np. ptasia grypa). Każdy wpływa na utrzymanie zdrowia zwierząt w UE, zarówno strony zainteresowane jak i władze publiczne. Wszyscy odgrywają ważną rolę w utrzymaniu dobrego zdrowia zwierząt, poczynając od rolników, lekarzy

weterynarii, przewoźników, ubojni i innych dostawców środków produkcji, aż po konsumentów i podróżników na całym świecie. Równocześnie władze publiczne na szczeblu UE i państw członkowskich ponoszą odpowiedzialność za bioasekurację na granicach, podnoszenie świadomości, programy nadzoru, wczesne reakcje oraz odpowiednie finansowanie.

- nie może jednak jeszcze poprzeć wszystkich wniosków ustawodawczych, gdyż wciąż brakuje im wielu szczegółów, więc trudno jest ocenić ich pełen wpływ na gospodarstwa. Naszym zdaniem strony zainteresowane powinny podzielić się swoją wiedzą fachową w procesie opracowywania aktów delegowanych i wykonawczych, tak aby były one dostosowane do specyficznej sytuacji każdego sektora i pozwoliły na skuteczne ich wdrażanie.
- podkreśla, że należy zapewnić zharmonizowane podejście na szczeblu unijnym równocześnie gwarantując dobrą sytuację zdrowotną zwierząt w niektórych państwach członkowskich. Jednolite wdrożenie podstawowych wymagań w zakresie zdrowia zwierząt w państwach członkowskich jest warunkiem koniecznym. Jednocześnie trzeba utrzymać status obszaru wolnego od choroby w poszczególnych regionach i krajach UE.

UWAGI SZCZEGÓŁOWE

Akty wykonawcze/ delegowane

1. W przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej należy umożliwić szybkie podejmowanie decyzji, zwłaszcza gdy trzeba podjąć nadzwyczajne kroki. Komisja Europejska powinna mieć możliwość podjęcia szybkich skutecznych działań, gdy to konieczne.
2. Równocześnie, Copa-Cogeca uważa, że przepisy szczegółowe powinny zagwarantować spójność ze specyfiką poszczególnych sektorów (np. rybołówstwa, pszczelarstwa, drobiu, wieprzowiny, wołowiny itd.) oraz być poprzedzone oceną skutków dla gospodarstwa. Ponadto, jeśli dany środek wywrze poważne skutki dla gospodarstwa lub ekonomii państw członkowskich (np. bioasekuracja) należy zaangażować państwa członkowskie i odpowiednie strony zainteresowane. Dlatego też akt wykonawczy byłby lepszym rozwiązaniem niż akt delegowany.
3. Copa-Cogeca może poprzeć podstawową strukturę wniosków ustawodawczych określających ogólne zasady i pozostawiających przepisy dotyczące wdrażania aktom delegowanym lub wykonawczym. Chcemy jednak upewnić się, że strony zainteresowane będą uczestniczyć w pracach nad nimi, gdy potrzeba informacji z gospodarstwa. Dlatego też Copa-Cogeca prosi o przyznanie jej wyraźniejszej roli w Komitecie doradczym ds. zdrowia zwierząt, w ramach przepisów proceduralnych wymienionych w tytule I.

Definicje (Artykuł 4)

4. Definicja "strefy" w Art.4(32.a) powinna zawierać wzmiankę o jej zakresie geograficznym. Pozwoli to na jej łatwe odróżnienie od przedziału.
5. Zaproponowana przez Komisję Europejską definicja "zakładu zajmującego się materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu" Art.4(44) nie uwzględnia różnicy między ośrodkami sztucznego zapładniania i magazynami nasienia. Równocześnie brakuje odniesienia do zapisu z dyrektywy Rady nr 88/4071 zezwalającego na produkcję i przetwarzanie nasienia w dwóch różnych miejscach. Artykuły 98 i 118 nie obejmują magazynów nasienia.

Wykaz chorób (Artykuł 5)

6. Copa-Cogeca jest zdania, że na chwilę obecną trudno jest oszacować skutki konkretnych zasad prewencji i kontroli poszczególnych chorób na szczeblu gospodarstwa, ponieważ

---

¹ Dyrektywa Rady 88/407/EWG ustanawiająca warunki zdrowotne zwierząt wymagane w handlu wewnątrzspółnotowym oraz w przywozie zamrożonego nasienia bydła domowego

wykaz chorób nie został jeszcze udostępniony. Apelujemy do Komisji Europejskiej o jak najszybsze opracowanie wykazu chorób zwierząt, aby można było ocenić instrumenty przewidziane dla ich prewencji i kontroli.

7. Z zasady, Copa-Cogeca opowiada się za utworzeniem elastycznego wykazu chorób, aby można go było w razie konieczności aktualizować. Copa-Cogeca popiera utworzenie wykazu za pośrednictwem aktów wykonawczych przy pełnym zaangażowaniu państw członkowskich i odpowiednich stron zainteresowanych.

Obowiązki w zakresie zdrowia zwierząt i środków bioasekuracji (Artykuł 9)

8. Copa-Cogeca uważa, że rolnicy i inne podmioty sektora spożywczego we wszystkich stadiach produkcji, przetwórstwa i dystrybucji, powinny być odpowiedzialne za przestrzeganie przepisów odnośnie zdrowia zwierząt, w zakresie działań znajdujących się pod ich kontrolą.
9. Copa-Cogeca z zadowoleniem przyjęła wysiłki Komisji polegające na objęciu nowym prawem zdrowia zwierząt podstawowych środków bioasekuracji, dostępnych na szczeblu gospodarstwa. Jesteśmy przekonani, że za pośrednictwem programów unijnych zachęt (fundusz weterynaryjny, programy rozwoju obszarów wiejskich) należy promować korzyści wynikające ze wzmocnienia bioasekuracji oraz podnoszenia świadomości na szczeblu gospodarstwa.
10. Copa-Cogeca jest zdania, że wdrażanie podstawowych programów bioasekuracji zagwarantuje utrzymanie wysokich norm zdrowotnych w całej Unii Europejskiej. Należy jednak pamiętać o różnicach w stanie zdrowia zwierząt i rozmieszczeniu chorób, występujących w poszczególnych krajach i regionach. Copa-Cogeca raczej nie poprze objęcia produkcji podstawowej zasadami HACCP ani wprowadzenia wyjątkowo konkretnych, ściśle określonych zasad. Raczej skłania się w stronę bardziej elastycznego, dostosowanego do potrzeb systemu bioasekuracji, dostosowanego do różnych systemów produkcji, przy uwzględnieniu już stosowanych w gospodarstwie dobrowolnych systemów zapewniania jakości. Równocześnie należy rozważyć wspólne rodzaje bioasekuracji.
11. Copa-Cogeca pragnie podkreślić, że cały łańcuch żywnościowy, w tym zarówno strony zainteresowane jak i władze publiczne, jest odpowiedzialny za zapobieganie chorobom. Wszyscy odgrywają ważną rolę w utrzymaniu dobrego zdrowia zwierząt, poczynając od rolników, lekarzy weterynarii i innych doradców technicznych, przewoźników, ubojni i innych producentów środków produkcji, aż po konsumentów i podróżników na całym świecie.
12. Wszystkie odpowiednie narzędzia są konieczne do zapewnienia dobrego zdrowia zwierząt w Europie. Należą do nich dobra higiena, odpowiednie pasze oraz właściwe środowisko dla zwierząt oraz dobre zarządzanie. W dalszym ciągu potrzeba jednak leków weterynaryjnych do zwalczania niektórych, konkretnych chorób. Obejmuje to również zastosowania małoobszarowe i gatunki podrzędne. Konieczne są także nowe, inteligentne i skuteczne narzędzia leczenia zwierząt; opracowanie systemu wczesnego ostrzegania; dodatkowe narzędzia dostępne w gospodarstwie pozwalające na wczesną i szybką diagnozę oraz kontrolę chorób; oraz odporniejsze rasy. Copa-Cogeca uważa, że należy położyć większy nacisk na zdrowie i dobrostan zwierząt w nowych ramach programów badawczych HORYZONT 2020 oraz w nowym Europejskim partnerstwie innowacji na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa.
13. Copa-Cogeca popiera tworzenie dobrowolnych, oddolnych, indywidualnych lub grupowych systemów zarządzania zdrowiem zwierząt i promowanie ich, w celu monitorowania, zarządzania i oceny problemów zdrowotnych w stadach oraz zapobiegania im. To narzędzie najlepszej praktyki wspomaga utrzymanie wysokiego statusu zdrowotnego zwierząt w gospodarstwie. Systemy te nie są systemami certyfikacji. Nie obejmują one również list kontrolnych. Wręcz przeciwnie, są to programy zarządzania dostosowane do potrzeb poszczególnych gospodarstw, dzięki którym rolnicy

dowiedzą się, z jakimi kosztami wiąże się pojawienie się choroby, a także jak opracować plan działania na rzecz zarządzania zdrowiem. Dobrowolne systemy jakości stanowią część polityki na rzecz dobrego zdrowia zwierząt i jako takie powinny zostać poddane ocenie.

14. Ponadto, państwa członkowskie powinny zagwarantować dostęp do lekarzy weterynarii posiadających odpowiednie specjalizacje w całej Europie, w tym na obszarach oddalonych, co na chwilę obecną nie zawsze ma miejsce. Należy rozważyć utworzenie i promocję prywatnych ośrodków zdrowia zwierząt w Europie, udzielających specjalistycznych porad weterynaryjnych.

Podstawowa wiedza na temat zdrowia zwierząt (Artykuł 10)

15. Copa-Cogeca apeluje do instytucji europejskich o uznanie doświadczenia unijnych rolników i spółdzielni rolniczych, zebranego przez lata troski o dobrostan zwierząt, ograniczanie ich bólu i cierpienia i zapewniania im dobrych warunków życiowych.
16. Copa-Cogeca z radością przyjęła propozycję Komisji, zgodnie z którą podmioty i osoby zawodowo zajmujące się zwierzętami będą musiały posiadać podstawową wiedzę na temat chorób zwierząt, zasad bioasekuracji, związku między zdrowiem zwierząt a ich dobrostanem oraz będą w stanie wykryć wszelkie nieprawidłowości, które należy omówić z lekarzami weterynarii. Copa-Cogeca uważa, że należy uznać doświadczenia zebrane przez rolników przez lata pracy. Aczkolwiek, dokumentowanie umiejętności rolników nie powinno zwiększyć obciążeń administracyjnych lub nakładać dodatkowej odpowiedzialności na szczeblu gospodarstwa.

Obowiązki państw członkowskich (Artykuły 12 i 13)

17. Zdaniem Copa-Cogeca należy zwiększyć odpowiedzialność organów właściwych za zapobieganie ryzykom na szczeblu UE i państw członkowskich. Aby zwierzęta w Europie były zdrowe należy zabezpieczyć nasze granice przed pojawianiem się chorób, podnosić świadomość oraz prowadzić nadzór.
18. Równocześnie, jeśli to możliwe, organy właściwe mogą rozważyć możliwość oddelegowania części działań urzędowych do podmiotów, zwłaszcza w zakresie identyfikowalności i przemieszczania się zwierząt oraz produktów przeznaczonych do rozrodu.

Informacje publiczne (Artykuł 14)

19. Naszym zdaniem propozycje Komisji odnoszące się do informacji publicznych powinny również zachęcać organy właściwe do przekazywania opinii publicznej, w tym osobom podróżującym, informacji na temat głównych zasad zapobiegania chorobom oraz rozprzestrzeniania się chorób w sektorze produkcji zwierzęcej, a także informować ich o odpowiedzialności jaką ponoszą za zdrowie zwierząt w Europie. Na chwilę obecną, artykuł ten obejmuje tylko zagrożenia dla zdrowia publicznego.
20. Należy jednak wyjaśnić następującą sytuację: kto pokryje koszty informacji rozprzestrzenianych na podstawie tylko podejrzenia, a następnie koszty podjętych działań, które doprowadzą do poważnych strat gospodarczych, jeśli okaże się, że podejrzenia te były nieuzasadnione?

Kontrole zdrowia zwierząt (Artykuły 23 i 24)

21. Copa-Cogeca wyraża zaniepokojenie zakresem ogólnych przepisów obejmujących kontrole zdrowia zwierząt (Art. 23) oraz brakiem szacunkowych kosztów i korzyści w ocenie skutków. Z zasady, Copa-Cogeca popiera otwarty dialog i współpracę rolników i lekarzy weterynarii i innych specjalnych doradców, gdy to konieczne, w przypadku wykrycia konkretnych zagrożeń/ nieprawidłowości w gospodarstwie. Należy jednak jasno określić, że należą one do zakresu obowiązków podmiotów (Art. 9), a nie jedynie umieścić o nich wzmiankę w pojedynczym artykule odnoszącym się do kontroli zdrowia zwierząt, który określa w przypadku których kategorii i gatunków zwierząt kontrole zdrowia są konieczne.

Programy nadzoru (Artykuły 25, 26, 27)

22. Copa-Cogeca zgadza się, że należy wprowadzić skuteczniejsze i bardziej proporcjonalne programy nadzoru na szczeblu państw członkowskich. Ponadto, Copa-Cogeca uważa, że takie programy muszą zostać zatwierdzone przez Komisję Europejską, aby obejmowały skuteczne instrumenty.

Status obszaru wolnego od choroby (Artykuły 36-42)

23. Copa-Cogeca uważa, że należy udostępnić narzędzia pozwalające skutecznie kontrolować choroby w Unii. Popieramy propozycję Komisji polegającą na ujednoczeniu pojęcia regionalizacji, aktualnie stosowanego w przepisach unijnych, z pojęciem "strefy wolnej od choroby", które to pojawia się w terminologii Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE). Ponadto, Copa-Cogeca z zadowoleniem przyjęła wnioski Komisji odnośnie uznawania przedziałów dla niektórych chorób. Pragniemy jeszcze raz podkreślić, że należy stosować kryteria zgodne z wymogami OIE, co ułatwi ich uznawanie przez partnerów z krajów trzecich, a przez to usprawni wymianę handlową wewnątrz UE jak i z krajami trzecimi.
24. Naszym zdaniem, wszystkie strony zainteresowane powinny się zaangażować w opracowanie szczegółowych wymogów odnośnie praktycznego wdrażania tych narzędzi (Artykuł 40).

Plany awaryjne i ćwiczenia symulujące (Artykuły 43, 44, 45)

25. W dalszym ciągu strony zainteresowane, jak np. organizacje rolnicze, nie angażują się oficjalnie w proces opracowywania planów awaryjnych i symulacji na szczeblu państw członkowskich na wypadek wystąpienia chorób znajdujących się w wykazie. Należy bardziej zharmonizować zaangażowanie stron zainteresowanych w państwach członkowskich i regionach. Rolnicy na pewno mają ważną rolę do odegrania w tym procesie. Przepisy w znacznym stopniu wpłyną na ich działalność i sposób życia. Zaangażowanie od samego początku pozwala na uzyskanie wsparcia przemysłu oraz opracowanie praktycznych, możliwych do wdrożenia rozwiązań. Copa-Cogeca jest przekonana, że należy ustalić zestaw podstawowych zasad stosowanych w całej UE oraz że rolnicy powinni od samego początku zaangażować się w prace nad planami awaryjnymi.

Instrumenty kontroli chorób (Artykuły 53-68)

26. Obowiązki podmiotów i osób zawodowo zajmujących się zwierzętami, jak przedstawione w Art. 53 ust. 1, wymagają dalszego wyjaśnienia, gdyż istnieje ryzyko pojawienia się braku spójności odnośnie ich roli względem instrumentów kontroli chorób zastosowanych przez organ właściwy (Artykuły 54 ust. 1 i 55 ust.1). Przepisy prawa zakładają, że w przypadku podejrzenia pojawienia się choroby umieszczonej w wykazie, podmioty powinny podjąć odpowiednie działania mające na celu jej kontrolę (Art. 55 ust. 1 c, d i e). Aczkolwiek, muszą i tak się do tego stosować (c), gdyż należy to do ich obowiązków, określonych w Art. 9. Co więcej, zastosowanie (d) i (e) może okazać się niemożliwe.

Szczepienia nadzwyczajne (Artykuł 69)

27. Copa-Cogeca popiera propozycję Komisji Europejskiej, zgodnie z którą szczepienia nadzwyczajne zostaną uznane za skuteczne i powszechnie przyjęte narzędzie kontroli niektórych chorób z wykazu. Naszym zdaniem prowadzenie polityki nadzwyczajnych szczepień wymaga zmiany podejścia wszystkich stron zainteresowanych łańcucha żywnościowego², w tym konsumentów. Należy przekonać ich, że produkty pochodzące od zwierząt poddanych nadzwyczajnym szczepieniom są bezpieczne i mogą być sprzedawane w Unii Europejskiej i krajach trzecich.

---

² W 2008 r. Copa-Cogeca, UECBV, EDA, EUROCOMMERCE, CLITRAVI, FESASS, BEUC, EUROGROUP for Animals, IFAH-Europe i FVE opracowały dokument odnośnie wspólnego podejścia do kontroli pryszczycy oraz klasycznego pomoru świń w Europie oraz odpowiednich polityk kontroli, w tym szczepień nadzwyczajnych, a także bezpieczeństwa i zdatności do spożycia produktów pochodzących od zwierząt poddanych nadzwyczajnym szczepieniom (odniesienie: QV(06)01S5).

Świadectwa zdrowia zwierząt i deklaracje własne podmiotów (Artykuły 147 i 148)

28. Copa-Cogeca popiera ogólne podejście Komisji Europejskiej do kwestii świadectw zdrowia zwierząt, aczkolwiek powinny one opierać się na analizie ryzyka. Należy również rozważyć możliwość oddelegowania kontroli urzędowych do uznanych niezależnych organów certyfikujących, w tym systemów kontroli własnych lub innych dobrowolnych systemów zapewniania jakości występujących w gospodarstwie, np. gdy to możliwe, deklaracji własnych podmiotów. Istnieje już wiele przykładów skuteczności takich systemów. Synergie pomiędzy systemami prywatnymi i przepisami państwowymi są niezwykle istotne w celu uniknięcia podwojenia kosztów i kontroli.

Ogólne wymagania dotyczące wwozu zwierząt, materiału rozrodczego i produktów pochodzenia zwierzęcego do Unii Europejskiej (Artykuł 239)

29. Copa-Cogeca w pełni zgadza się, że zwierzęta, materiał rozrodczy i produkty pochodzenia zwierzęcego wwożone do Unii Europejskiej muszą spełniać unijne wymogi dotyczące zdrowia zwierząt, ustanowione w aktach delegowanych. Jednakże inspekcje w krajach trzecich nie zawsze są nakazowe, jak te przeprowadzane w UE. Często brakuje inspekcji kontrolnych. Inspekcje przeprowadzane poza UE muszą mieć miejsce w gospodarstwie, a nie tylko w konkretnych zakładach eksportowych. Produkty z krajów trzecich, które nie spełniają norm równoważnych z normami UE, nie powinny trafić na rynek europejski.

Wydatki na zdrowie i dobrostan zwierząt

30. Copa-Cogeca popiera cele Komisji polegające na stopniowej eliminacji niektórych z zarejestrowanych chorób, występujących endemicznie w niektórych krajach Unii Europejskiej, poprzez wprowadzenie nowych dopłat do szczepionek, badań zwierząt oraz odszkodowań za ubój czy odstrzał zarażonych zwierząt.
31. Copa-Cogeca podkreśla, że należy objaśnić związek między propozycją w sprawie finansowania, a zwłaszcza poszczególnych poziomów finansowania, i sekcją dotyczącą wyznaczenia priorytetów i umieszczania chorób w wykazie w zgodzie z nowym prawem zdrowia zwierząt.
32. Copa-Cogeca jest przekonana, że środki europejskiego funduszu weterynaryjnego przeznaczone na odszkodowania za choroby z wykazu, których zwalczanie jest obowiązkowe, powinny gwarantować skuteczność podejmowanych działań.
33. Copa-Cogeca nieustannie podkreśla, że należy poszerzyć nowy fundusz weterynaryjny, tak by obejmował on również straty wtórne, które na chwilę obecną pokrywane są przez rolników. Mówimy tu np. o stratach spowodowanych faktem, że nie znaleziono rynku zbytu na zaszczepione zwierzęta lub nawet rekompensacie za zastosowanie prewencyjnych instrumentów bioasekuracji.
34. Na zakończenie, Copa-Cogeca zachęca instytucje unijne do bezzwłocznego przyjęcia przepisów odnośnie finansowania zdrowia zwierząt, popartych silnym budżetem. Rolnicy nie mogą sami ponosić odpowiedzialności za instrumenty kontroli chorób zwierząt i ich skutków oraz pokrywać ich kosztów.
-